

Direktoratet for Arbeidstilsynet
Postboks 4720 Sluppen
7468 TRONDHEIM

Oslo, 29.04.2021
Vår ref. 21/409-7
440.0/CESJ
Deres ref.

Att: 2020/2436

Hørings svar - Forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene og forskrift om HMS kort på bygge- og anleggsplasser

LO har følgende merknader til endringsforslagene:

3.1 Forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidlokaler.

Forslag til presisering av krav til innkvartering som arbeidsgiver stiller til rådighet for arbeidstaker i nytt kapittel 3A.

Generelt: Utfordringene som Arbeidstilsynet reiser med innkvartering, er ikke nye. Hvert år avdekkes det grove tilfeller der arbeidstakere utnyttes og blir tilbudt innkvartering under kummerlige kår. I mange tilfeller utgjør selve innkvarteringen både en sikkerhets- og helserisiko. Bygninger som er brannfeller og konstruksjoner med store mangler er dessverre noe som avdekkes altfor ofte. Teksten «Fullt forsvarlig innredet, utformet og vedlikeholdt» har vært uklar i sin utforming og vært krevende å forholde seg til i praksis. Der det er organiserte bedrifter bundet av landsdekkende tariffavtale har dette fungert, men det er også erfaringer med at det har vært ulik praktisering av dette for innleide produksjonsbedrifter. Derfor vil disse kravene være viktige for håndhevelse også for bedrifter uten tariffavtale.

Selv om Arbeidstilsynet skriver at de landsdekkende tariffavtalene som regulerer innkvartering ikke skal påvirkes av de forskriftsfestede kravene, ønsker LO å presisere viktigheten av at det heller ikke åpnes for å kunne misforstå dette.

I det videre har LO også noen merknader til de konkrete endringsforslagene:

§3A-1 Generelle krav til innkvarteringen.

Det blir stilt mange spørsmål fra verneombud, tillitsvalgte m.fl. om krav til utstyr til varsling av brann i midlertidig bolig, og utstyr for tidlig branninnsats. Det er derfor viktig at forskriften også stiller krav til varslings- og brannslukningsutstyr, i tillegg til krav om forsvarlig rømningsvei.

Brannvarslingsutstyr og brannslukningsutstyr må inn som eget punkt, eller som et eget ledd som kan vise til aktuelt regelverk. Det er eksempler på at arbeidstakere har omkommet i husbranner hvor varslingsutstyr har manglet.

LO foreslår videre at setningen «Førstehjelpsutstyr bør være tilgjengelig i umiddelbar nærhet.» endres til «Førstehjelpsutstyr skal være tilgjengelig i umiddelbar nærhet.»

§ 3A-2 til 3A-4 Krav til oppholdsrom.

Mange arbeidstakere i våre bransjer i dag, er langveisfarende i til dels lange perioder, og har stort behov for sikker og god kommunikasjon hjem til sine nære og den øvrige omverdenen. LO mener derfor at det skal stilles krav til at det *skal* være trådløst internett.

Bygg- og anleggsbransjen jobber aktivt for rekruttering av kvinner i disse typiske mannsdominerte yrkene. I §3A-4 bør "*eller atskilt bruk av dem*" fjernes, og kun skrive at det skal være atskilt dusj og toalett for kvinner og menn.

Med tanke på det generelle kravet om at innkvartering skal være forsvarlig med hensyn til blant annet, biologiske faktorer som kan forårsake alvorlig infeksjonssykdom hos mennesker, kan man stille spørsmål om noen av minstekravene til areal, deling av bad/dusj, kjøkken og rom er forsvarlig for å tilfredsstille dette kravet. Det kan være vanskelig å innrette seg i forkant når man på forhånd ikke vet hvilken infeksjonssykdom som kan oppstå og dens egenskaper, men noen grep kan tas. Vi har nå opplevd en pandemi, det har vært utbrudd av pneumokokksykdom på verft og det er ikke usannsynlig at det kan skje utbrudd med mage-tarminfeksjoner på grunn av f.eks norovirus eller utbrudd av influensa. Selv om disse infeksjonssykdommene kan være mer eller mindre farlig, og det er større eller mindre sannsynlighet for et utbrudd, er det felles for disse at de lett smitter ved utbrudd. Da er det viktig å ha mulighet til å isolere smitten og hindre spredning. Med en innretning hvor det legges opp til at mange deler bad/dusj og kjøkken samt små fellesareal og rom, som for sesongarbeiderne, er dette en innretning som gjør det vanskelig å hindre, og å kontrollere sykdomsutbrudd. Vi ser av tilleggskravene til de som må i karante på grunn av covid-19, at det stilles nødvendige krav til enerom med eget bad og kjøkken. Det bør vurderes hvorvidt de spesifikke minimumskravene, som mest sannsynlig vil bli førende, er forsvarlige, med tanke på forebygging og håndtering av mulige sykdomsutbrudd, og hvorvidt tilleggskravene i forbindelse med karantene for covid-19 bør adopteres til dette regelverket.

Dette gjelder også med tanke på trivsel, verdighet, rett til privatliv og andre psykososiale faktorer i forbindelse med boforhold knyttet til arbeid, også for sesongarbeidere.

3.3 Forskrift om utførelse av arbeid.

Forslag om å innta krav til målemetoder for asbest i § 3-2.

LO støtter at kravet om målemetode tas inn igjen i forskriften, men mener dette også må stå eller vises til i kapittel 4 om asbestarbeid. Ved kontroll etter asbestarbeid vil det være behov for målinger, og det ikke nødvendigvis slik at de som arbeider med asbest og foretar målingene forholder seg til andre kapitler i forskriften.

Forslag om endring i unntak fra forbudet mot asbestarbeid i forskrift om utførelse § 4-2.

Kunnskapen om asbest er dalende, det har den vært i flere år. Hvis asbesten fortsetter å bli pakket inn istedenfor å fjernes i norsk byggemasse, risikerer vi at fremtidige generasjoner må ta oppryddingen, uten at den nødvendige kunnskapen finnes i samfunnet. Vi forstår tanken om at dersom det av ulike grunner ikke fjernes, så skal det i det minste bygges inn på en fullt forsvarlig

måte. Men LO mener dette forslaget vil føre til at man hjemler bort muligheten til å avslå søknader om at asbest skal bygges inn, som er hovedpraksis. LO oppfatter at med dette forslaget tillates det å bygge inn asbest, så lenge det gjøres på en fullt forsvarlig måte. Dette er ikke en ønskelig utvikling. LO mener at all asbest som er avdekket skal fjernes, og det må være et totalforbud mot innbygging. Alltid når det er skadet eller forvitret, men også intakt asbest. Det må være et nasjonalt mål om at all asbest i Norge skal fjernes.

Videre gjentas tidligere anmodning om at hele asbestkapitlet bør revideres for å lage et helhetlig kapittel etter mange småendringer, for å hindre uklarheter og eventuelle utilsiktede svekkelser i regelverket.

Forslag om å gjøre endringer i kapittel 21 om gravearbeid.

LO er positive til at reglene rundt gravearbeid skjerpes. Det er kjent at gravearbeider har medført mange arbeidsskader, men også dødsfall i bygg – og anleggsbransjen. Det er derfor et velkomment behov for skjerpelse av kravene.

Generelt til bruk av uttrykket "*nødvendig kompetanse*" og "*kompetent person*": Begrepet «*kompetent person*» går igjen i flere bestemmelser i regelverket. Spørsmålet om tilstrekkelig kompetanse er ofte et diskusjonstema ute på arbeidsplassen. Det bør være så liten mulighet til egenvurdering av kompetanse som mulig. Det bør derfor stilles minstekrav om f.eks fagbrev innen anleggsmaskinførerfaget, anlegg og vei faget, eller relevant teknisk utdanning som kan kompensere for manglende fagbrev. Det anbefales gjennomgående at "*kompetent person*" og "*nødvendig kompetanse*", erstattes henholdsvis med "*erfaren faglig kvalifisert person*" og "*nødvendig erfaring og faglige kvalifikasjoner*". Det er viktig at kommentarene underbygger kompetansebegrepet slik at fortolkninger og uklarhet blir unngått i størst mulig grad.

LO har videre merknader til noen av de spesifikke endringsforslagene:

§ 21-1 Risikovurdering ved gravearbeid.

Risikovurderingsbestemmelsen er logisk oppbygget, og gjenspeiler flere andre særbestemmelser omkring risikovurdering, blant annet risikovurdering av arbeid i høyden.

Det vises videre til innspill i Arbeidstilsynets regelverksforum høsten 2020, hvor det fremgikk at det var ønskelig å få med risiko for gjenstående sprengstoff som et av vurderingspunktene ved gravearbeid. Erfaringer tilsier at det vil være gravemaskinfører og grunnarbeider som i stor grad finner rester av sprengstoff under utlasting av tomter o.l. og at den allmenne kunnskapen rundt håndtering av sprengstoff er sterkt varierende. Denne bestemmelsen kan være med å sette fokus på forhold som tidligere har vært årsak til alvorlige skade og dødsulykker, men også i den senere tid. Forslaget vedrørende sprengstoff håndteres ikke direkte av de regler som omfatter de som graver og laster ut salver, men bare de som sprenger (DSB og forskrift om eksplosive varer).

På bakgrunn av dette foreslås det to nye vurderingspunkter i §21-1:

Punkt o) risiko for gjenstående sprengstoff,

Punkt p) tidligere gravearbeider i samme område.

§ 21-4 Krav til opplæring i graving og arbeid i gravegroper.

Til andre ledd: Dette er en klar og positiv endring. Her bruker man beregning for avstivning fra 2 meter og ikke fra 3 meter slik det er i dag. Det oppfattes dog at det stilles strengere krav til kompetanse ved risiko for skade på bygningmasse enn for arbeidsfolk, jfr tredje ledd. Det bør også her brukes geoteknisk fagkompetanse.

§ 21-5 Plan for arbeidet.

Det er bra at krav om plan og opplæring er satt til gravearbeid dypere enn 1,25 m sammenlignet med tidligere 2 m. Ideelt sett bør det være 1m, det kan bli fatalt selv om man ikke er begravet til over hodet, da store tunge masser kan stoppe sirkulasjonen til indre organer over hofte/mage høyde og man kan klemmes i hjel. Dette er dog et steg i riktig retning.

§ 21-7 Generelle forholdsregler ved gravearbeid.

Til femte ledd: Rømningsvei må plasseres i umiddelbar nærhet av der arbeidet i grøft foregår slik at den lett kan nås i en nødsituasjon. Det skal brukes stige som rømningsvei. Stige skal samtidig være godkjent og rekke 1 meter over grøftekanten.

3.5 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier.

Det er positivt at grenseverdien for olje i trykkluft settes til 0,5 mg/m³ slik at den samsvarer med standarden og praksis i bransjen, samt tydeliggjøring av reglen for grenseverdier for lavtrykk.

3.6 Forskrift om HMS-kort på bygge- og anleggsplasser.

LO støtter forslagene og mener de foreslåtte endringene i HMS-kortforskriften er riktige.

LO benytter samtidig anledningen til å stille spørsmål om sanntidskontrollen via QR koden på kortene ved utsendte arbeidstaker. Her skal det sendes melding RF-1199 til Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU) for å bekrefte arbeidsforholdet i Norge, og dermed vurdere arbeidstakerens skatteplikt til Norge. Det er erfart at det tidligere har vært utstedt HMS-kort med gyldighet på 2 år på bakgrunn av en SFU melding med varighet 4 mnd. Det bør derfor verifiseres at kontrollen som gjøres gjennom skanning av QR koden er oppdatert og knyttet til de ulike relevante register.

LO har ingen merknader til og støtter de øvrige endringsforslagene i høringen.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Knut Bodding

(sign.)

Cecilie Sjøland
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.